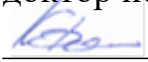

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

УХВАЛЕНО

Вчена рада університету
протокол № 5
від «25» квітня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Керівник робочої групи
гарант освітньо-наукової програми
зі спеціальності 053 Психологія
доктор психологічних наук, професор
 Карина ФОМЕНКО
від 25» квітня 2024 року

**ОСВІТНЬО–НАУКОВА ПРОГРАМА
«Психологія»**

рівень вищої освіти

третій (освітньо-наукового)

ступінь вищої освіти

доктор філософії

галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність.

053 Психологія

Ректор
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
 Юрій БОЙЧУК
«29» квітня 2024 року

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ

Проректор з наукової, інноваційної
і міжнародної діяльності

Світлана БЕРЕЖНА

В.о. директора
центру забезпечення якості освіти

Олександр ЖМУРКО

Гарант освітньо-наукової програми

Карина ФОМЕНКО

Завідувач відділу аспірантури і
докторантури

Ірина РАЗУМЕНКО

Голова Ради молодих вчених

Ольга БАШКІР

ПЕРЕДМОВА

ВНЕСЕНО

кафедрою психології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, протокол №10 від «29» лютого 2024 року.

РЕКОМЕНДОВАНО

Науковою радою університету, протокол №5 від «08» лютого 2024 року.

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради університету, протокол №5 від «25» квітня 2024 року.

РОЗРОБЛЕНО

робочою групою у складі:

Фоменко К.І. – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології;

Хомуленко Т.Б. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології;

Крамченкова В.О. – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології.

РЕЦЕНЗІЇ-ВІДГУКИ СТЕЙКГОЛДЕРІВ:

Панок В.Г. – доктор психологічних наук, професор, директор УНМЦ практичної психології і соціальної роботи НАПН України;

Шандрук С.К. – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології і соціальної роботи, Тернопільський національний економічний університет.

Ця освітньо-наукова програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована без дозволу Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

1. Профіль освітньо-наукової програми «Психологія» зі спеціальності 053 «Психологія»

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, кафедра психології H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії Доктор філософії з психології
Офіційна назва освітньої програми	Психологія
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 50 кредитів ЄКТС, термін навчання – 4 роки
Наявність акредитації	2021 р.
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, EQ-ЕНЕА – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	2024-2028
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://smc.hnpu.edu.ua/osvitni-prohramy
2 – Мета освітньої програми	
<p>Метою програми є підготовка освіченого, висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця-громадянина зі ступенем доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 053 Психологія, здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної та практичної діяльності у сфері теоретичної, прикладної та практичної психології, а також викладацької роботи у закладах вищих освіти.</p>	
3 – Характеристика освітньої програми	
<p>Предметна область (галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 053 Психологія)</p>	<p>Об’єкти вивчення та діяльності: психічні явища (процеси, стани і властивості), їх виникнення, функціонування та розвиток в онтогенезі; психологічні особливості особистості та соціальних систем (сім’ї, групи, соціуму); виявлення соціально-психологічних, психолого-педагогічних та особистісних чинників розвитку особистості; розроблення програм оптимізації відносин суб’єктів соціальної взаємодії у контексті їхньої адаптації, соціалізації, професійної самореалізації, саморозвитку та особистісного самоздійснення.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців з психології, обізнаних у природі психічних явищ, інструментально озброєних методами їх наукового дослідження, здатних розв’язувати комплексні проблеми у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, що передбачає глибоке переосмислення наявних і творення нових систем знань та/або професійних практик.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: категорійно-понятійний апарат, концепції, принципи, закони і закономірності,</p>

	<p>теорії і наукові практики психології, спрямовані на виявлення, оцінку та вирішення психологічних проблем на мікро-, мезо- і макрорівнях, оптимізацію відносин суб'єктів соціальної взаємодії у контексті надання психологічних послуг та забезпечення їх якості, а також дотримання етики досліджень у сфері психології.</p> <p>Методи, методики та технології: критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей у сфері психології, загальнонаукові, емпіричні (методи збору та обробки науково-дослідного матеріалу), статистичні методи дослідження особистості, психології малих груп, міжгрупової взаємодії та соціальних явищ, психодіагностичний інструментарій, необхідний та достатній для здійснення професійної та науково-інноваційної діяльності.</p> <p>Інструменти та обладнання: навчальні аудиторії; бібліотека; архіви; комп'ютерна техніка; технічні засоби навчання, психологічні прилади, сучасні інформаційні та комунікаційні технології.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-наукова програма зорієнтована на теоретико-методологічну, професійно-практичну та досвідно-прикладну підготовку кваліфікованих кадрів, які б володіли належними компетентностями здійснювати науково-дослідну, діагностичну, консультативно-терапевтичну, просвітницьку та психопрофілактичну діяльність; програмувати та здійснювати психологічно ефективну консультативну діяльність з різними категоріями клієнтів та надавати їм консультативно-корекційну допомогу; впроваджувати у професійній діяльності програми психологічного супроводу становлення, розвитку і формування повноцінно функціонуючої особистості; сприяти цілісному розвитку суб'єкта життєдіяльності, забезпечувати умови для його професійного та особистісного саморозвитку та самореалізації.</p>
<p>Основний фокус освітньої програми</p>	<p>ОНП фокусується на формуванні та розвитку у здобувачів загальнонаукових, міждисциплінарних, універсальних науково-дослідних та професійно-психологічних компетентностей, поєднання яких створює умови для наукового пошуку та творчого розв'язання актуальних проблем у галузі психології, уможлиблює надання консультативно-терапевтичної допомоги громадянам у нових умовах соціальної невизначеності та кризових ситуаціях життя. Програма забезпечує вивчення специфіки теоретичної та практичної психології, опанування сучасними діагностичними, профілактичними та розвивальними психотехнологіями, процедурами психологічної допомоги, а також актуалізує систему професійного саморозвитку, кар'єрного зростання, збереження та підтримку повноцінного функціонування особистості. Набуті у такий спосіб компетентності можуть бути застосовані у різних галузях професійно-психологічної практики, що підвищує конкурентоздатність фахівця на загальнонаціональному ринку праці.</p> <p>Ключові слова: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, психологічні закономірності вікового розвитку, соціально-психологічні та психолого-педагогічні умови повноцінного функціонування особистості, наукове психологічне дослідження, психодіагностика, психологічне консультування, психокорекція, професійна діяльність психолога.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Програма забезпечує системність знань та навичок в галузі психології, володіння сучасними психотехнологіями та специфічними компетентностями психолога-дослідника. Структура програми передбачає поєднання теоретико-методологічних і</p>

	<p>практико-прикладних аспектів психології на засадах компетентнісного, діяльнісного та системного підходів, оволодіння інноваційними методами професійної діяльності, що враховують новітні тенденції розвитку соціо-гуманітарних дисциплін та в комплексі забезпечують необхідну багатопрофільність підготовки фахівців-психологів.</p> <p>Унікальність освітньої програми полягає у спрямованості на врахування особливостей Харківщини як багатокультурного регіону – наукового, культурного, освітнього центру нашої держави. Багатокультурність сучасного українського суспільства та освітнього середовища, а також здобутки Харківської школи психології визнаються та використовуються як цінні ресурси у процесі особистісно-професійного розвитку психолога-практика і психолога-дослідника як освіченого фахівця-громадянина, інтелектуала, патріота.</p>
4 – Придатність випусників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Випускники можуть працювати (згідно з Національним класифікатором професій ДК 003:2010):</p> <p>2310.1 Професори та доценти;</p> <p>2310.2 Інші викладачі університетів і вищих навчальних закладів;</p> <p>2320 Викладачі професійних навчально-виховних закладів, професійно-технічних навчальних закладів;</p> <p>2445.1 Наукові співробітники (психологія);</p> <p>2445.2 Психологи</p>
Подальше навчання	<p>Можливе здобуття наукового ступеня доктора наук. Докторантура за спеціальністю 053 Психологія або іншими спорідненими (суміжними) спеціальностями галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.</p>
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Освітньо-науковий процес здійснюється на засадах компетентнісного, системного, інтегративного підходів із застосуванням інноваційних та інтерактивних технологій, студентсько-центрованого навчання, інтерактивного навчання, навчання через практику, елементів дистанційного навчання, виконання проєктів, педагогічної практики, що визначає гуманістично-творчий стиль суб'єкт-суб'єктної взаємодії, дослідницький характер навчання.</p> <p>Основні методи та форми навчання: лекційні (лекція-візуалізація із використанням інформаційно-технічних засобів навчання, лекція-демонстрація (майстер-клас)), семінарські, практичні (в т.ч. тренінгові) заняття, самостійна робота на основі підручників, посібників, конспектів і тезаурусів лекцій, поданих у системі MOODLE, бібліотечного репозитарію; консультації з викладачами та інші форми аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності; методи науково-дослідницької діяльності та презентації результатів, методи виконання вправ і практичних завдань (аналіз конкретного випадку / кейс-метод), ділові ігри (моделюючі, психологічні, трансформаційні), дискусія, обговорення.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання за усіма видами аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності у вигляді проміжного та/або підсумкового (семестрового) контролю, захист звітів та дисертаційної роботи.</p> <p>Форми контролю: усне та письмове опитування, тестові завдання, есе, презентації, захист звітів з практики та за результатами</p>

	виконання , захист кваліфікаційної роботи, заліки, іспити.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійних інструментів.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності
Спеціальні / фахові компетентності спеціальності (СК)	СК1. Здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження. СК2. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень. СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності. СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. СК5. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним. СК6. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності. СК7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства
7 – Програмні результати навчання	
	РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології. РН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці. РН3. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження. РН4. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів

	<p>із дотриманням норм професійної і академічної етики.</p> <p>РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність.</p> <p>РН6. Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок.</p> <p>РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів.</p> <p>РН8. Визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності.</p> <p>РН9. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій.</p> <p>РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Відповідає вимогам щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».</p> <p>Освітній процес за освітньо-науковою програмою здійснюють доктори філософії (кандидати) та доктори наук, які забезпечують розв'язання комплексу проблем у галузі професійної та (або) дослідницької діяльності, є провідними фахівцями в певному напрямі педагогічних досліджень, мають досвід проведення власного наукового дослідження, результати якого мають концептуальний характер.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення підготовки докторів філософії зі спеціальності 053 відповідає ліцензійним умовам. Освітній процес організовано в лекційних аудиторіях, кабінетах, які оснащені належним обладнанням й устаткуванням. Площі приміщень, що використовуються в освітньому процесі, відповідають санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Підтримка системи інформаційного забезпечення здійснюється Інститутом інформатизації освіти. Інформаційний електронний освітній простір забезпечується електронними ресурсами, розміщеними на навчально-інформаційному порталі на базі платформи Moodle (lms.hnpu.edu.ua), сайті наукової частини Університету (nauka.hnpu.edu.ua), електронній бібліотеці (lib.hnpu.edu.ua), відео та аудіотеках; забезпечено доступ викладачів і здобувачів освіти до електронних світових баз даних повнотекстових наукових публікацій у спеціально обладнаних кабінетах університету. Офіційний веб-сайт університету</p>

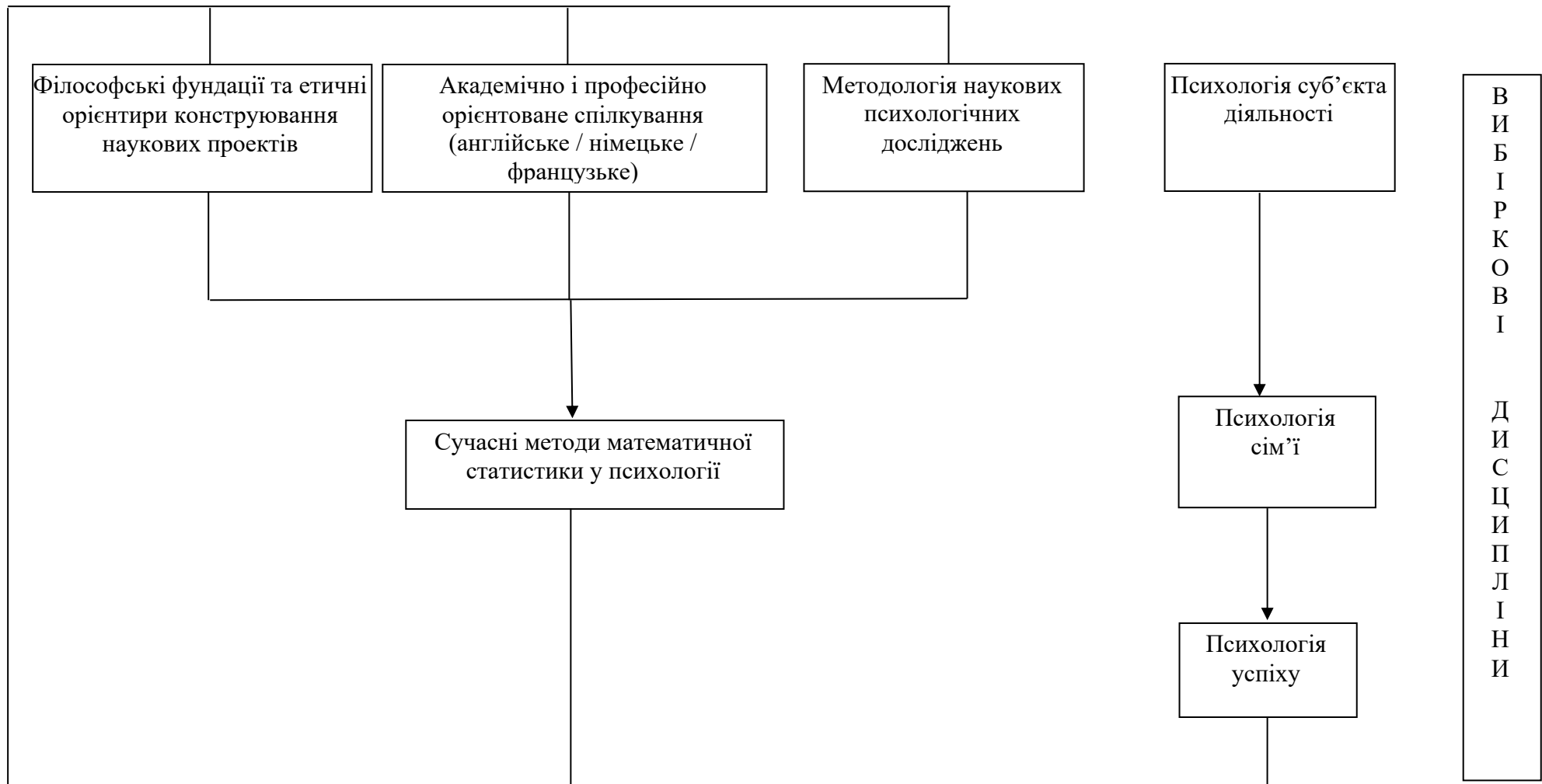
	http://hnpu.edu.ua/ , сторінка наукової частини http://nauka.hnpu.edu.ua/ , кафедри http://hnpu.edu.ua/uk/division/kafedra-pedagogiky містять інформацію про освітньо-наукову програму, професорсько-викладацький склад, навчальну, наукову, громадську діяльність університету, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. У відкритому електронному архіві бібліотеки у вільному доступі розміщено праці науково-педагогічних працівників університету http://dspace.hnpu.edu.ua/
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можливе стажування та підвищення кваліфікації в інших закладах освіти України http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Format_dokum/Pro_organiz_nauk_rab.pdf
Міжнародна кредитна мобільність	Можливе стажування та підвищення кваліфікації в освітніх закладах і наукових установах за кордоном http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Format_dokum/Pro_organiz_nauk_rab.pdf ; http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Format_dokum/Pro_organiz_stajyvann_nauk_ped_pratzivn.pdf
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не ліцензовано

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми «Психологія» та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОНП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
1.1. Цикл загальнонаукової, гуманітарної та мовної підготовки			
ОК 1	Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проектів	4	екзамен
ОК 2	Академічно і професійно орієнтоване спілкування (англійське / німецьке / французьке)	6	екзамен
1.2. Цикл професійної (спеціальної) підготовки			
ОК 3	Психологія суб'єкта діяльності	4	екзамен
ОК 4	Психологія сім'ї	4	екзамен
ОК 5	Психологія успіху	4	екзамен
1.3 Цикл науково-дослідної підготовки (універсальні навички дослідника)			
ОК 6	Методологія наукових психологічних досліджень	3	екзамен
ОК 7	Сучасні методи математичної статистики	3	екзамен
ОК 8	Науково-викладацька практика	9	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		37	
ВД 1	Вибіркова дисципліна 1	4,0	залік
ВД 2	Вибіркова дисципліна 2	4,0	залік
ВД 3	Вибіркова дисципліна 3	5,0	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		13	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО- НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ		50	

2.2. Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів освітнього ступеня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері психології або на її межі з іншими спеціальностями, й передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.

Дисертаційна робота та її автореферат мають бути розміщені на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).

Дисертаційна робота має відповідати іншим вимогам, встановленим законодавством.

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми «Психологія»

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8
РН 1	•	•				•	•	•
РН 2						•	•	•
РН 3			•	•	•	•	•	•
РН 4	•	•				•	•	•
РН 5	•					•	•	•
РН 6		•	•	•	•	•		•
РН 7			•	•	•	•	•	•
РН 8		•	•	•	•		•	
РН 9		•				•		
РН 10						•	•	•